THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3867

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

וואָס די קאָנסערוואַטיוון האָבען גע־דאַרפט טהון, און האָבען ניט געטהאָן

יעצט איז שוין מעהר ווי זיכער, אז גאָר אין גיכען, פיעלייכט נאָך אין מאָנאַט אינגוסט, וועלען די ביידגער פון סאָוט - וועסט טאָראָנטאָ גערופען ווערען צום שטימקאַסטען. אויב מען האָט נאָך געקענט צווייפ־לען, אז מען וועט זיך אונטערוויילען מיט די וואהלען פונ'ם קאַנדידאַט אויפ'ן פערשטאָרבענעם פאַי'ס פלאַץ, האָבען עס די ספּעציעלע פערזאָנ־לונגען פון די קאָנסערוואַטיוון אין ליבעראַלען, וועלכע זענען די וואָך פאָרהערגעקומען מיט'ן איינציגען צוועק צו נאָמינירען קאַנדידאַטען בעזויער זען. אז גאָר אין גיסען וועלען מיר האָבען וואהלען.

ווען דער אידישער שטעלונג צו דיעזען קעמפּיין האָבען מיר שוין עטליכע מאָהל גערעדט אויף דיעזען פלאַץ, אז א שטעלונג קען גאָר זיין איינע און דאָס איז א אידישער קאַנדידאַט, פאַר סאָוט - וועסט טאָ־ראָנטאָ.

דעם אזא קאַנדידאַט זיין, וועט דאַרטען לייפען א איד? אויף דיעזער פראַגע קען דערזייל מיט געוויסהייט נאָך ניט געגענטפערט ווערען.

זיכער איז אָבער אז איד וועט אפילו אהייסגעשטעלט ווע־דען, ווען עס זיין אדער אויפ'ן ליבעראַלען טיקעט. אדער ער וועט זיין אן אינאבהענגיגער קאַנדידאַט. און עס איז מעהר ווי זיכער אז די הער־שענדע קאָנסערוואַטיווע פּאַרטיי וועט קיין אידישער קאַנדידאַט ניט אריס־שטעלען.

טראָץ די אלע לעצטע דורכפאַלען פון דער קאָנסערוואַטיווער פאַר־טיי אין די פערשידענע איינצעלנע וואהלען, טראָץ דעם, וואס אין איהרע רייהען בעמערקט זיך די אונצופריעדענהייט מיט די פיהרער צווישען די מאַסען, טראָץ דעם אלעמען, פיהלען זיך די קאָנסערוואַטיוון אדער זיי דענקען, אז זיי זענען גענג סאַליד און שטאַרק, צו וועלען אָבגעבען א פלאַץ פון איינעם פון די איינענע מענשען פאַר א אידישען קאַנדידאַט, א קאָנסערוואַטיוו אפילו, אָבער דאָך א איד.

און וועגען דיעזער סאַלידקייט, וועגען דיעזען שטאָלץ, מיט וועל־כען די קאָנסערוואַטיוון פיהרער האַלטען זיך אין איין בלאָזען, ווילען מיר הייגט רעדען.

סאָוט וועסט טאָראָנטאָ, איב ער איז ניט אין גאַנצען קיין אידי־שער געגענד שפּיעלען אָבער דאַרטען די אידען א וויסטיגע ראָליע, זיי־ענדיג באַנין היבש פערטראָטען צווישען די וואהל - בערעכטיגטע.

די אידישע שטימען, אויב אפילו זיי זענען ניט געגנג צו ערוועהר־לען און אייגענעם קאַנדידאַט, קענען זיי אָבער זיין יעגע געוויכט, וועל־כעם זאָל ענטשיידען דעם רעזולטאַט פון די וואהלען.

ווען די אידען פון דיעזען דיסטריקט זאָלען ניט שטימען פאַר'ן קאַנ־דידאַט פון די קאָנסערוואַטיוון, וועלען זיי איהם ניט ערוועהלען, און ער וועט געשלאָגען ווערען מיט שאַנדע.

אמת די פיהרער פון די קאָנסערוואַטיוון דענקען דערווייל, אז די אידען ווילען יא שטימען פאַר זייער קאַנדידאַט, אָבער דאָך קענען זיי אזיי זיכער ניט זיין, ווייל ערשטענס זענען בכלל די אישות פונ'ם קימענדען קעמפּיין נאָך ניט אזיי קלאָהר, און צווייטענס דענקען מיר, אז די אידען זענען שוין געגנג פּאָליטיש ערוואַקסען, ניט צו וועלען צאָה־לען מיט גאָלדענע מטבעות יענע, וועלכע בעציהען זיך צו זיי מיט דער ערעסטער פערעכטונג.

יעדע פּאַרטיי מוז קודם כל פערדיענען די שטיצע פון איהרע וועהלער.

האָבען עס די אנטאַריער אין קענעדער קאָנסערוואַטיוון פערדיענט, פערדיענען זיי די אידישע שטימען?

בענוג קריוודעס האָבען די אידען צו פערצייכנען, וועגען דעם, זיי אזוי טען בעהאַנדעלט זיי.

אמת, אין צייט פון די וואהלען זאָגט מען צו די וועהלער אלע גלייכען, אייפ'ן צווייטען טאָג אָבער נאָך די וואהלען פערגעסט מען אין אלעמען.

דאַרפען מיר דערמאָהנען, אז אין דער אנסערוואַטיווער טאָראָנ־טאָ האָבען אידען קיינע שאַנסענינס צו בעקומען וועלכע עס איז שטעלען, הענערונגס - שטעלען אדער מוניציפּאַלע, און די וועלכע האָבען שוין אזעלכע, זעהט מען פון זיי פּטור צו ווערען מיט אלע מיטלען.

האָט די היגע קאָנסערוואַטיווע פּאַרטיי געשאַנקען עטוואס צוטריען די אידען? סיידען ווען זי דאַרף זיי אויף אויסצינצען זיי.

ווען די ליבעראַלען פון קענעדע האָבען לעצטענס יאָהר געגרינדעט די נאַציאָנאַלע „אַדווייזאָרי קאָמיטע" האָבען זיי געפרגען פאַר גיטיגע צו האָבען א אידישען מיטגליעד, אין דער פערזאָן פון דעם מאָנטרעאָלער אידישען אדוואָקאַט דזשייקאָבס. טהוען עס אויך די קאָנסערוואַטיוון? קענען זיי אַנצייגען איין אידישען מיטגליעד אין וועלכער עס איז פעראַנט־וואָרטליכער און וויכטיגער קאָמיטע?

און איז דען דאָס די איינציגע קריוודע?

ווען עס זענען לעצטענס געמאַכט געוואָרען ענדערונגען אין די וואהל - דיסטריקטען, און די ענדערונגען זענען פאַרגעקומען ליט דער פערערדנונג פון דער קאָנסערוואַטיווער רעגיערונג, זענען די ענדערונגען געקומען געמאַכט געוואָרען אויף אזא אופן, אז די אידישע שטימען, וועלכע זענען געוועזען בעדייטענד אין איין דיסטריקט, זאָלען צושפּלי־טערט ווערען, און פערלירען זייער בעדייטונג, און די פיהרער האָבען עס אַפּען ערקלערהרט, אז זיי ווילען ניט, אז עס זאָל איסזואַקסען א אידישע מאַכט.

אזוי האָבען געהאַנדעלט די קאָנסערוואַטיוון, און האַנדלען ביי יע־דער געלעגענהייט בנוגע אידען, און דאָך פערלאַנגען זיי נאָך די אידישע שטימען.

בענוג געזינדיגט האָבען די קאָנסערוואַטיוון געגען די אידישע וועהלער, און אויב זיי ווילען דיעזע אלע בעזואַסטזיניגע אנרעכטען גוט מאַכען, מוזען זיי עס טהאָן דורך פערגיטיגונג, וועלכע קען זיין נאָר איינע, און דאָס איז העלפען ערוועהלען א אידישען קאַנדידאַט אין סאָוט וועסט טאָראָנטאָ.

וועלען זיי עס טהאָן?

מיר צווייפלען אין דעם, זאָלען אָבער די קאָנסערוואַטיוון געדענ־קען, אז די אידישע בירגער האָבען מען געקענט נאַרען איינמאָהל אדער עס־ליכע מאָהל, מען קען זיי אָבער ניט מאָהל, און דאָס וועלען די קאָנסערוואַטיוון דערפיהלען ביים שטימקאַסטען.

דער באַנקראָט פון דייטשען אַמעריקאַניזם

א קלאָהרע ערענסטע און העכסט אינטערעסאַנטע אפהאַנדלונג וועגען דיעזער פראַגע אין אן ארטיקעל אין דעם „אטלאַנטיק מעגעזין".

פון ריינאָלד נייבהאַר.
איבערזעצט פון ז. לארבער.

פון די אלע בעריטענדע עשיינונגען וואָס די אייראָפּעאישע מלחמה האָט אַרויסגערופען אין אונזער נאַציאָנאַלען לעבען, איז קיין איינע פון זיי ניט אזוי וויכטיג ווי די ווירקונג וואָס די מלחמה האָט געהאַט אויף די בעזונדערע עמיגראַנ־טען גרופען, וועלכע שטעלען, צוזאַמען א גרויסע טהייל פון אונזער בעפעלקערונג. זייערע סימפּאַטען זענען די בעטרעפענדע לענדער און צו זייערע אפשטאַמונגס נאַ־ציאָן האָט ווי מיט א נייער קראַפט בע־פעסטיגט. זייער נאַציאָנאַלען בעוואוסט־זיין.

די פערשיעדענע עלעמענטען, וועלכע זיינען שוין טהיילווייז געוועזען פער־רעכנט אלס אן אסימילירטע טהייל פון אונזער ביהנערטהום, זיינען הערך דעם אויסברוך פון דער מלחמה מיט א מאָהל צושפּליטערט געוואָרען אין בעזאָנדערע נאַציאָנאַלע גרופען. פאַר א לאַנגער צייט האָבען מיר שוין געגלויבט דאָס מיר זיי־נען איין פאָלק, פערעיינינט הויך דער אלגעמיינער ליעבע צו אונזער לאַנד, אין צוזאַמענגעבונדען דורך דער קראַפט פון די נייע אידעאַלען און פרייהייטען. נון, האָבען מיר אָבער פּלוצלונג אויסגעפונען דאָס מיר זיינען צווייטען אויסגעפונען אין אַרצאַלען יענע איינענשאַפטען פון ראַסען בעוואוסטזיין, וועלכע פּראַצעסען פון יאָהרהונדערטע האָבען בעשאַפען.

אין דער רעזולטאַט איז דאָס אַמעריקאַ האָט יעצט פאַר זיך א פּראַבלעמע פון „הייפענזיזם". דיעזע פּראַבלעמע, וועלכע בעשטעהט צו אוסמישען די גרונטע עמיגראַנטען בעפעלקערונג אין איין גרויסער אַמעריקאַנער נאַציאָן, האָט שטענדיג אַנזוויסטירט אלס איינע פון די ווינטיגסטע פראַבלעמען אין די אַמעריקאַנער געשיכטע. אין דער צייט פון פריע־רען פאַדערס זיך אויף די טרייהייט און איבערגעבענהייט פון יענען בירגער, די טרייהייט צו דעם פאָלק אויפלאָנען און די פּאָליטיקען צו די פרינציפּען וועלכע האָבען דעם פאָלק געמאַכט אלס אזעלכען.

די פּאָליטיק פון דעם עמיגראַנט.

פון דעם עמיגראַנט קען מען מיט רעכט ערוואַרטען, דאָס די בעזונדערע מעלות און איינענשאַפטען מיט וועלכע זיין בע־טרעפענדע ראַסע האָט איהם בעליהנט, זאָל ער אויעקשענקען פאַר די דיענסטע פון די אידעאַלען פון יענעם פאַק מיט וועלכען ער האָט זיך בעפעסטיגט און קען זאָגען אז דאַרטען וואָו די איב־טערעסען פון פאָלק און פון דעם איינצעל־נעם בירגער זיינען געווען איינע און דיע־עלבע, דאַרטען האָט דער דייטש אַמערי־קאַנער גאַנץ פיין געדיענט די אינטערע־סען פון פאָלק.

אבער, לייזער, זיינען די אינטערעסען פון א פאָלק אלס נאַנצעס ניט אימער די זעלבע ווי די אינטערעסען פון דעם איינ־צעלנען און פאַדערען שטענדיג פון איהם א גרויסע מאָס פון געזעלשאַפטליכער פיזיאָלאָגישע. און אָט אין דיעזע איינגע־שאַפטען שיינט דער דייטש־אַמעריקאַנער צו זיין זעהר הינטערשטעליג. זיינע איי־גענשאַפטען צייגען זיך צו זיין מעהר איב־ריוודיאַילסטיש ווי געזעלשאַפטליך, און דאַמיט קאָן מען פעיעלייכט ערקלעהרען דעם פאַקט דאָס ניט קוקענדיג דערויף וואָס דער דייטשער אימיגראַנט האָט מיט זיינע איינענשאַפטען געהאָלפען דער ענט־וויקלונג פון אונזער נאַציאָנאַלע רייכט־הימער איז ער צור זעלבער צייט געבליע־בען גלייכגילטיג צו יעדער נאַציאָנאַלער פּראַבלעמע וועלכע האָט איהם ניט די רעכט אָנגערירט.

ער האָט ניט אויסגעצייגט קיין בע־זאָנדערען אינטערעס אין קיינע פון דיא פּאָליטישע, מאָראַלע און רעליגיעזע פראַ־גען וועלכע האָבען פאַר די לעצטע יאָה־רען בעשעפטיגט די מוחות פון דעם אַמע־ריקאַנעם פאָלק. דיעזער פאַרט הינטער־שטעליגקייט ווערט נאָך מעהר שטוינענד ווען מען ווייסט דאָס דיעזער עלעמענט שטאַמט פון אזא לאַנד וואו די בעציהונ־גען פון דעם איינצעלנעם צו דער געזעל־שאַפט האָבען דערגרייכט די העכסטע שטופע פון ענטוויקלונג.

און אָט דיעזע גלייכגילטיגקייט צו אונ־זערע נאַציאָנאַלע אידעאַלען און פּראַבלע־מען האָט דער אַמעריקאַנער פאָלק נאָך גע־פיהלט איידער מ'מלחמה האָט אויסגע־בראָכען, און ס'איז דאַרום בלויז געגנג גע־ווען אן די דייטש־אַמעריקאַנער זאָלען קומען אין זיך נאָך ערקלעהרען אלס א בע־זונדערער עלעמענט און דאַמיט ענדליך אַרויסרופען אזעזר אונצופריעדענהייט.

און דאָ קומען מיר צום וויכטיגען פונקט: די זעלבע דייטשע אַמעריקאַנער וועלכע האָבען זיך קיינמאָהל ניט אינטע־רעסירט מיט אונזערע פּאָליטישע פראַב־לעמען וועלכע האָבען אזוי וועניג אָנ־טהייל גענומען אין אונזערע פּאָליטישע קעמפּפען, זיינען יעצט געקומען און האָ־בען זיך אַרגאַנזירט אויף אונזער פּאָלי־טישען פעלד אלס א בעזונדער ראַסען גרופּע, מיט בעזונדערע ראַסען אינטערע־סען און דאָס איז וואָס אַמעריקאַ דולדעט ניט. מיר האָבען געקענט פון זיי ערוואַר־טען, דאָס אויב זיי בעזיצען יאָ א ניט־טיגע קענטניסע און אייראָפּעאישע ערפאָהרונ־גען זאָלען זיי דאָס אלעס אוועקשענקען פאַר די דיענסטע פון דיעזער יאָהר־רען בעשעפטיגט די מוחות פון דעם אַמע־ריקאַנעם פאָלק. דיעזער פאַרט הינטער־שטעליגקייט ווערט נאָך מעהר שטוינענד ווען מען ווייסט דאָס דיעזער עלעמענט שטאַמט פון אזא לאַנד וואו די בעציהונ־גען פון דעם איינצעלנעם צו דער געזעל־שאַפט האָבען דערגרייכט די העכסטע שטופע פון ענטוויקלונג.

און אָט דיעזע גלייכגילטיגקייט צו אונ־זערע נאַציאָנאַלע אידעאַלען און פּראַבלע־מען האָט דער אַמעריקאַנער פאָלק נאָך גע־פיהלט איידער מ'מלחמה האָט אויסגע־בראָכען, און ס'איז דאַרום בלויז געגנג גע־ווען אן די דייטש־אַמעריקאַנער זאָלען קומען אין זיך נאָך ערקלעהרען אלס א בע־זונדערער עלעמענט און דאַמיט ענדליך אַרויסרופען אזעזר אונצופריעדענהייט.

און דאָ קומען מיר צום וויכטיגען פונקט: די זעלבע דייטשע אַמעריקאַנער וועלכע האָבען זיך קיינמאָהל ניט אינטע־רעסירט מיט אונזערע פּאָליטישע פראַב־לעמען וועלכע האָבען אזוי וועניג אָנ־טהייל גענומען אין אונזערע פּאָליטישע קעמפּפען, זיינען יעצט געקומען און האָ־בען זיך אַרגאַנזירט אויף אונזער פּאָלי־טישען פעלד אלס א בעזונדער ראַסען גרופּע, מיט בעזונדערע ראַסען אינטערע־סען און דאָס איז וואָס אַמעריקאַ דולדעט ניט. מיר האָבען געקענט פון זיי ערוואַר־טען, דאָס אויב זיי בעזיצען יאָ זיי ניט־טיגע קענטניסע און אייראָפּעאישע ערפאָהרונ־גען זאָלען זיי דאָס אלעס אוועקשענקען פאַר די דיענסטע פון דיעזער יאָהר־רען בעשעפטיגט די מוחות פון דעם אַמע־ריקאַנעם פאָלק. דיעזער פאַרט הינטער־שטעליגקייט ווערט נאָך מעהר שטוינענד ווען מען ווייסט אז זיי האָבען אין דער אַמע־ריקאַנער אַרייננעדרונגען און אונזערע אינדוסטריעלע און קאָמערציעלע צענ־טערס פון לעבען. אָבער יערענפאַלס זיי האָבען אַרויסגעצייגט דיעזע גלייכגילטיג־קייט — און ניט קוקענדיג אויף דעם פאַקט דאָס זיי קומען פון אזא לאַנד וועל־כע איז פערערענענט אלס דער קליניק און די שוהלע פאַר דער נאַנצער וועלט צו: שטודירנג די מעטהאָדען פון הומאַניזירען די מענשליכע אינדוסטריע.

אהן אילוזיעס

פון לעאָ קעניג.

וואָלטען אפילו די פערלוסטען פון דעם אידישען פאָלק ביי דער איצטיגער וועלט מלחמה זיך ניט געקענט פערמעטען מיט די פערלוסטען פון די אנדערע פעל־קער, שטייגט אבער אונזער צער, אונזער אינערליכער שמערץ פיעלפאַך איבער זיי־ערען.

אלע פעלקער ליידען איצט פיזיש און גייסטיג אָבער אלע האָבען זיי א שטי קעלע טרייסט, א שטיקעל נחמה צו זייערע ליידען, דאָס זיינען זייערע אילוזיעס, ווער פון זיי עס טרייסט זיך מיט א קומענדען זיעג, וועלכער וועט אויסהיילען זייערע וואונדען, ווער פון זיי עס איז פערשבורט פון א נקמה אדער אן עהרען געפיהל. נור אלע האָבען זיי א שטיקעלע האָפענונג אויף להבא און עס דאַכט זיך זיי אז זיי וויסען פאַרוואָס זיי בלוטען!

און איהר מעגט זיין זיכער אז דיא גרויסע אויסניכטערונג פון דעם בלוטי־גען מבול וועט ניט אזוי גיך קומען אפילו ווען דער שלום וועט שוין געשלאָסען ווע־ערען.

אלע נאַציאָנען זיינען איצט פער־שבורט פון פערשיעדענע אילוזיעס און קוקענדיג פון א זייט אויף זייערע איצ־טיגע ווילדע מעשים קען זיך דאָך אויס־דאַכטען אז זיי שטרעבען ערגעץ און ווייסען אין שטעלען פאַר פערשיעדענע ליכטיגע פערספּעקטיוון, שטעהען מיר צווישען זיי ניטכטערע מיט געזונקענע קעפּ און פערליגטע הערצער און ווייסען ניט פאַר וואָס און פאַר ווען און נאָך וואָס מען דאַרף אָט דאָס אלעס.

ניכטערע צווישען שכורים זיינען מיר דערפאַר איז אונזער יאוש אזא קאַלטער און סם המות'דיגער און דערפאַר זיינען אונזערע שמערצען אזוי טיעף.

אילוזיעס....

וויא אונערטרעגליך עס איז איבער־הויפט צו לעבען אהן אט די פאַרבינע לופטיגע זייפען בלאָזען, וועלכע פלאַצען יעדען אויגען בליק און וועלכע מאַכען דאָך אזוי אנגענעהם דאָס לעבען.

אילוזיעס... דאָס זיינען די אינערלי־כע זונען שיין פון יעדען לעבעדיגען וועזען. דאָס זייטען די שטראַהלען וועלכע וואַרימען דאָס מענשליכע הארץ און גיבען צו האָפענונג און מוטה צו ליידען און לע־בען. אילוזיעס דאָס איז דער קאַלאָרסי ווישער זען און תכלות מיט וועלכען מיר פאַרבען יעדע ערשיינונג אין לעבען.

אהן זיי ווערט אלעס טויט און עס שטעלט זיך די פערצווייפעלטע און אומ־געלומפּערטע פראַגע: נאָך וואָס און פאַר וואָס? ווער פון אונז איז דאָס ניט מקנא א מענשען מיט פערשיעדענע אילו־זיעס און אידעאַלען מעגען עס זיין אפילו אפלאַטע אידעאַלען און פאַלשע אילוזיעס ווער פון אונז יאָגט זיך עס ניט נאָך אָט די שעהנע און פאַרבינע זייפען בלאָזען, וואָס דער מענשליכער נייסט שפּיעלט אדרים פון זיך.

ווי אונערטרעגליך איז צו זיין ניכטער ביים פולען בעוואוסטזיין אין אזא שרעק־ליך טראַגישער צייט, וועלכע מיר לעבען איצט איבער.

ניכטער איז געבליבען דאָס אידישע פאָלק בשעת דער גרויסער וועלט טראַ־געדיע, עס איז אפילו ניט פערשבורט גע־ווארען פון דער איינענע צרות פון די איי־נענע ווענען. ווער פון אונז גלויבט עס אויפריכטיג אז די איצטיגע מלחמה וועט ברענגען א שטיקעלע ישועה זאָר'ן פאָלק ישראל, ניט רעדענדיג שוין פון דער נאָנצער מענשהייט? קיינער ניט!

אן איך ווייס, עס וועלען זיך געפי־נען א סך מאַראַליסטען צווישען אונז וועלכע וועלען שטאַלצירען דערמיט און וועלען אונז דן זיין לכף זכות.

א קליינינקייט — דאָס איינציגע ניכטע־ע פאָלק צווישען א וועלט מיט שכורים.

איך וואָלט סך אָבער מוחל געווען אוב זערע אתה בחרתנו מאַראַליסטען און וואָלט געוואונשען מעהר אילוזיעס און האָפענונגען דעם אלטען ישראל.

אפשר וואָלטען דאַרוך אונזערע לע־רען א ביסעלע טעמפּפער געוואָרען און עס וואָלט פון אונז ניט אזוי געיאָגט מיט טויט.

און צייטענווייז טראַכט איך זיך מאַקע:

פיעל לייכטער איז צו שווימען אין א בלוטיגען ים ווען עס זאָל זיך דערביי „אכטען אז די זון שייגט אויף די בלוטיגע כוואליעס. ווי גוט איז צו וויינען, מיינענ־דיג אז דיינע טרעהרען זיינען טייערע פע־רעל וועלכע וועלען אמאָל איינגעפאַסט ווערען אין דער קרוין פון דיין פאָלק. ווי גוט איז אנדערע פעלקער אן ווי שלעכט אין אונז אידען!

דער מעדאַל

איבערלעבונגען פון א פראַנצויזישען סאָלדאַט איף'ן שלאַכט פעלד.

געוווען איז דאָס אין א שעהטעם זוגי־גען מאַי מאָרגען, ווען די בוירס שטענדיג אזא שטילע און געלאַסענע, אין פלוצלונג א פערדויטעלטע אריינגעלאָפען אין מיין צימער, און אנשטעלענדיג אויף מיר צוויי פינקעלדיגע אויגען האָט זי אויסגערופען:

— איך האָב זעהר גוטע נייעס פאַר אייך ליעבער יונגערמאַן. א גו קענט איהר טרעפען וואָס דאָס איז?

— טרעפען, דאָס בין איך ניט בכח, אָבער זאָגט וואָס מיינט איהר?

— אלזאָ, מאָרגען מאָרגען —

— וואָס בעדייט דאָך דער מאָרגען? זוועט מען מיר אויסשרייבען פון האָספי־טאַל?

— אה ניין! מאָרגען וועט איהר בע קומען א מעדאַל."

פאַר א סעקונדע האָט מיין הארץ אויפ געהערט קלאַפען. עפּעס האָט זיך מיינע אייגענע אויערען ניט געגלויבט. זאָל דאָס זיין אמת? אָט די פראַגע האָט גלייך אָנ געהויבען פערנעהמען מיינע געדאַנקען, און מיר קיין רוה געגעבען. א נאָנצע נאַכט האָב איך קיין אויג ניט צוגעמאַכט די פיבערישע רעיונות האָבען כסדר זיך גע פלאָכטערט און אריינגעגאָסען מיין הארץ אנשטאָט פרייד — טור געפיהלען פון טרויער און עפּעס האָב איך איצט עזהר מורא געהאַט צו זיין פרעהליך.

עס איז נאָך זעהר פריה געווען ווען איך בין אויפגעשטאַנען. אָבער מיין בוירס איז שוין דאָן געווען אָנגעטהאָן, און ווען איך בין אַרונטער קומען אין דער בוי־ריבער שטוב, האָט מיין מאַמע מיר אויסגעשטאַנען.

— אבער וואורום שמייקעלע איהר אפילו ניט? קיינעם וואָלט דאָך נאָר ניט אויינגעפאַלען אז איהר וועט עס דע־קאָרירט ווערען. זייט איהר דען ניט גליקליך?

לאַנגזאַם האָבען מיינע אויגען מיט איהרע זיך בעגעגענט. מיין הארץ האָט שנעלער אָנגעהויבען שלאָגען און איך האָב געענטפערט:

— יא, איך בין גליקליך, זעהר גליקליך

פלוצלונג האָב איך דערהערט די טע־נער פון מוזיק. אָנפאַנגס זיינען די קלאַנ־גען געקומען פון זעהר וויים, דאַן איז דיא מעלאָדיע געוואָרען נאָהענט און נעהענ־טער ביז איך האָב שוין דייטליך דערקאָנט דעם אָרקעסטער פון מיין באַטאַליאָן און געזעהען ווי זי סאָלדאַטען האָבען אַרויס געמאַרשירט פון סקוועהר.

א ווייל שפּעטער האָבען זיי זיך אוועקגעשטעלט אין פראָנט נעבען פלעג, און דאַן איז גאָלאָפּערענד אָנגעקומען דער פאָלקאָוניק. איך בין שרעקליך נערוועז געוואָרען. מיינע ליפּען האָבען גערוהט אויף דער פאָהן וואָס פערזיכערט אז אין פערלויף פון אייניגע וואָכען וועלען אייר־רע אַרמס אבסאָלוט געזונד ווערען."

אָה, געוויס פיהל איך פיעל בעסער, האָב איך געענטפערט, דאָך וואג איך גאָר ניט האָפענונג אויף אזא זאַך.

— איהר וועט נאָך האָבען אן אורלויב פאַר איין מאָנאַט. איצט איז עגדע מאַי וועט עס דויערען ביז סוף יוני.

„אָה, איך דענק, אז איך וועל ניט געהמען דעם חודש אורלויב וואָס מען האָט מיר געשענקט. איהר האָט אין מיר ערוועקט דעם הייליגען פייער פון פליכט און איך וועל אייך איבערצייגען אז איך

(פאָרטזעצונג אויף פיירזיג 5.)

בעסטע
ווייגען ש
ב
אימפּאָרטירט
איהר האָבען
ער הויז יערע
סאָלדע
אלעלערלי ביער
קוואַרטס און
עד מיר פאַמיל
שנאַפּס ביים פ
טעלפ פונ'ם ק
גרעסטען. פערויז
פריזען ריכטיג
זש. פ.
22 ראָבינסאָן סט
GUIRE
MERCHANT
ON ST.
ge 3564